

внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях [1].

Отже, усе вищезгадане свідчить про важливість та різноманітність ролі органів системи МВС України у забезпеченні національної та міжнародної безпеки. Їхні функції та завдання охоплюють широкий спектр аспектів – від збереження громадського порядку та боротьби зі злочинністю на національному рівні до співпраці з міжнародними партнерами у розслідуванні та запобіганні діяльності міжнародних злочинних угруповань, тероризму, кіберзагрозам та іншим міжнародним викликам.

Зусилля органів МВС спрямовані на забезпечення стабільності, безпеки та захисту прав громадян, а також на підтримку міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності. Їхня роль є важливою як на внутрішній, так і на міжнародній арені, оскільки вони є ключовими гравцями у протистоянні великому спектру загроз, що виникають у сучасному світі. Тільки за допомогою спільних зусиль та ефективної взаємодії органів МВС можливо забезпечити стабільність, безпеку та захищеність як на національному, так і міжнародному рівнях.

1. Біліченко В. В. Використання новітніх технологій для розвитку навичок у майбутніх правоохоронців. *Innovations and prospects in modern science : The 12 th International scientific and practical conference* (Stockholm, November 20-22, 2023). Stockholm, Sweden, 2023. 912 p.

2. Біліченко В. В. Міжнародні стандарти щодо захисту ключових прав та свобод людини в діяльності правоохоронних органів України. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2020. Т. 27. С. 30–35. URL : <http://naukovipraci.nuoua.od.ua/arhiv/tom27/6.pdf>.

3. Федоров Е. В., Біліченко В. В. Забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадян під час проведення масових заходів. *Актуальні проблеми забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 25 жовт. 2019 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 261–264.

4. Никитенко Д. С., Біліченко В. В. Тактичні вимоги до працівника національної поліції щодо забезпечення публічного порядку під час проведення масових заходів. *Актуальні проблеми забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 25 жовт. 2019 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 183–185.

УДК 351.74

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/489-490

Тамара ЖУРАВЛЬОВА

курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
превентивної діяльності

Наталія Вероніка БАЧИНСЬКА

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ПРИМУСУ

У сучасних умовах держави працюють над розбудовою громадянського суспільства, в якому людські цінності мають першорядне значення, а їх захист – першочергове. Поліція, з огляду на покладені на неї завдання, в деяких випадках має право застосувати засоби фізичного впливу в порядку, встановленому чинним законодавством України.

Правовою основою застосування фізичної сили є Закон України «Про Національну поліцію» [1]. З метою попередження правопорушень та подолання опору законним вимогам поліції поліцейські мають право застосовувати засоби фізичного впливу, у тому числі безпосереднього контакту, якщо в інший спосіб чином неможливо забезпечити виконання покладених на них завдань.

Заходи фізичного впливу – це дії працівників поліції, що виражаються в застосуванні

сили або механічного впливу до органів, частин тіла або цілих тканин нападника без застосування спеціальних засобів або вогнепальної зброї.

Прийоми рукопашного бою повинні включати кидки, удари, захоплення, больові прийоми, захоплення та звільнення від захоплення, прийоми огляду з поверхні, охорони тощо. Вид заходів фізичного впливу та інтенсивність їх застосування визначає кожен поліцейський самостійно, з урахуванням обставин. Технічна підготовка поліцейських полягає у виконанні прийомів ближнього бою безпечно, ефективно та швидко. Основними елементами технічної підготовки, які необхідно сформулювати в процесі навчання, є: знання основних теоретичних положень і принципів застосування прийомів рукопашного бою, здатність рухатися і приймати правильне положення для збереження рівноваги та здатність виконувати удари руками, ногами, оборонні та контратакуючі дії.

Наприклад, кожен удар у ближньому бою повинен мати мету. Удар зазвичай наноситься по вразливій і болючій частині тіла супротивника. Слід зазначити, що основні життєві центри розташовані уздовж середньої лінії тіла і включають лоб, верхню губу, сонячне сплетіння, статеві органи та ін. Другий за значущістю центр життєдіяльності людини розташований на скроневій лінії (сонна артерія, вухо, область пахв). Третя найважливіша частина людського тіла лежить на прямій лінії між головою і другою за важливістю горизонтальною лінією (ребра, селезінка, нирки, шлунок). Напрямок удару вибирається виходячи з конкретної больової точки: перенісся – прямий, щелепа – латеральний, сонна артерія – латеральний, гортань – прямий, підборіддя – прямий знизу вгору, очі – прямий, ключиця – зверху вниз, сонячне сплетіння – прямий, підбер'я (печінка) – прямий збоку, живіт – прямий знизу вгору, планка – знизу вгору, коліна – прямий, нижні кінцівки – прямий, ноги підняті – зверху вниз, основа черепа – знизу вгору, верхні шийні хребці – прямий, нирки – прямий, куприк – прямий, присідання – прямий зверху вниз, литкові м'язи – прямий зверху вниз.

Залежно від поставленої цілі перед початком атаки та оцінки фізичного стану противника вибирається відповідне слабке місце на його тілі. Застосування сили має супроводжуватися попередженням про передбачуване застосування сили, якщо це можливо. Фізичну силу можна застосовувати без попередження, лише якщо існує безпосередня загроза життю чи здоров'ю громадянина чи працівника поліції.

Фізичний вплив на жінку з явними ознаками вагітності, жінку похилого віку або жінку з явними ознаками інвалідності, неповнолітню, крім випадків вчинення працівником поліції масового нападу, що створює загрозу життю та здоров'ю людей, забороняється. Якщо застосування сили є неминучим, воно не повинно виходити за рамки, необхідні для виконання завдань, покладених на поліцію, і має звести до мінімуму можливість заподіяння шкоди здоров'ю кривдника чи інших членів громадськості. У разі заподіяння шкоди поліція у найкоротший термін повинна надати потерпілому необхідну допомогу.

У разі заподіяння тілесних ушкоджень або смерті внаслідок застосування фізичної сили або зброї поліцейські зобов'язані негайно письмово повідомити свого безпосереднього керівника з метою повідомлення прокурора. Застосування сили поза повноваженнями є відповідальністю, встановленою законодавством України.

У всіх екстремальних і небезпечних ситуаціях правоохоронці, незалежно від статі та віку, повинні володіти навичками психологічної та спеціальної фізичної підготовки на високому професійному рівні. Під час виконання службових обов'язків вони стикаються з ситуаціями підвищеного психічного та емоційного напруження, потенційними конфліктами з правопорушниками, надзвичайними та екстремальними ситуаціями. Від рівня психологічної підготовленості слідчих залежить швидкість та ефективність знешкодження та приборкання правопорушників. Вивчення психологічних реакцій, тобто змін у психофізіологічному функціонуванні суб'єкта, дає можливість отримати додаткову важливу інформацію про його функціональний стан. Психофізіологічне функціонування є загальною основою індивідуально-типологічних особливостей вищої нервової діяльності в диференціальній діагностиці функціонального стану організму. У психіатричній діагностиці психологічні особливості індивіда можуть реєструватися для прогнозування різних рівнів емоційного напруження, визначення ступеня емоційної стійкості або нестійкості суб'єкта, його саморефлексії, невпевненості в собі або, навпаки, впевненості в своїх силах [2].

1. Про Національну поліцію : Закон України. Київ : Паливода А. В., 2015. 104 с.

2. Бачинська Н. В., Богуславський В. В., Петренко С. П. та ін. Дослідження психофізіологічних показників майбутніх поліцейських з урахуванням гендерного аспекту. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2023. Вип. 4 (163). С. 40–44.